

Stalowa Wola 12.04.2023r.

Starostwo Powiatowe w Stalowej Woli
Wydział Ochrony Środowiska i Leśnictwa

**Informacja na temat stanu lasów nadzorowanych
przez Starostę Stalowowolskiego za 2023 rok.**

1. Zakres nadzoru i zadania Wydziału Ochrony Środowiska i Leśnictwa (OŚL).

Wydział OŚL realizuje zadania w zakresie leśnictwa, na podstawie art. 5 ust 1 ustawy z 28 września 1991r. o lasach (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 530) w myśl tego art.: **„Nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa sprawuje Starosta”**. Nadzór ten można zdefiniować jako zespół oddziaływań organów administracji publicznej na osoby fizyczne i prawne posiadające lasy, w celu wykonania ciążących na tych osobach obowiązków wynikających z ustawy o lasach. **Bezpośredni nadzór w terenie sprawuje obecnie dwóch pracowników Wydziału: Naczelnik Wydziału oraz Inspektor ds. nadzoru nad gospodarką leśną.**

Nadzór Starosty Stalowowolskiego nad lasami należy zaliczyć do zadań z zakresu administracji rządowej. Zapisy art. 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U.2024 poz.107 ze zm.), który w ust. 1 pkt 13 i 14 zobowiązuje Powiat do wykonywania określonych ustawami zadań publicznych o charakterze ponadgminnym w zakresie między innymi ochrony środowiska i przyrody oraz leśnictwa, a w ust. 4 stanowi, że ustawy mogą określać niektóre zadania należące do zakresu działania Powiatu jako zadania z zakresu administracji rządowej.

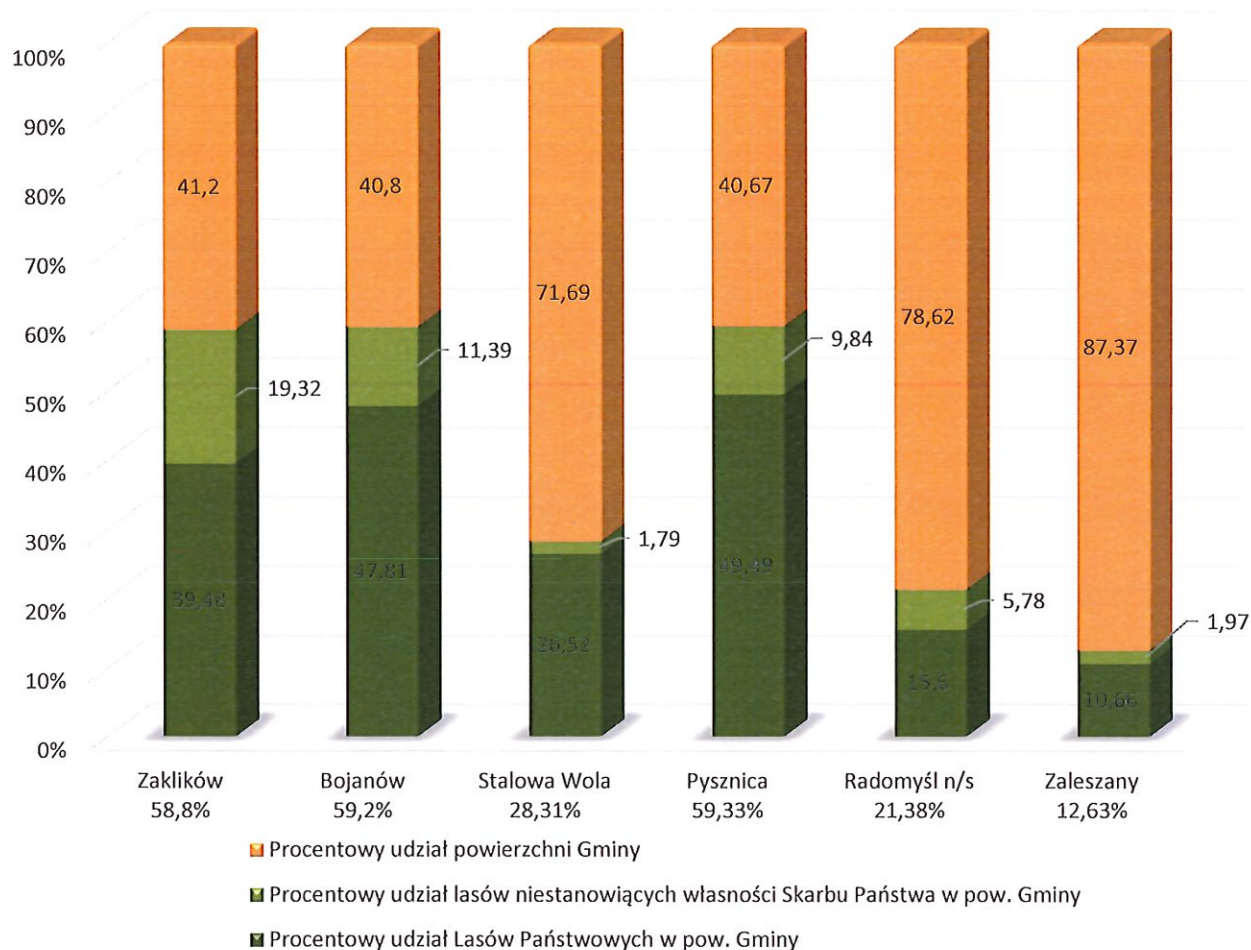
W strukturze Starostwa Powiatowego, całokształt zadań z zakresu ochrony środowiska w tym leśnictwa przypisany Staroście, realizuje Wydział Ochrony Środowiska i Leśnictwa. Pracownicy Wydziału OŚL realizują kompleksowy zakres zadań z zakresu ochrony środowiska (powietrze, odpady, hałas), leśnictwa, łowiectwa, ochrony przyrody, rybactwa śródlądowego edukacji ekologicznej, rozliczania przyznanych dotacji celowych

oraz udostępniania informacji o środowisku. Zadania Starosty w zakresie nadzoru nad lasami prywatnymi koncentrują się na zapewnieniu trwałej zrównoważonej gospodarki leśnej, którą prowadzi się według dokumentacji zatwierdzonej przez Starostę tj. Uproszczonych Planów Urządzenia Lasu (UPUL) lub Inwentaryzacji Stanu lasu (ISL) w przypadku lasów rozdrobnionych. Sprawowanie nadzoru wymaga realizacji szeregu czynności zarówno w warunkach biurowych jak i terenowych.

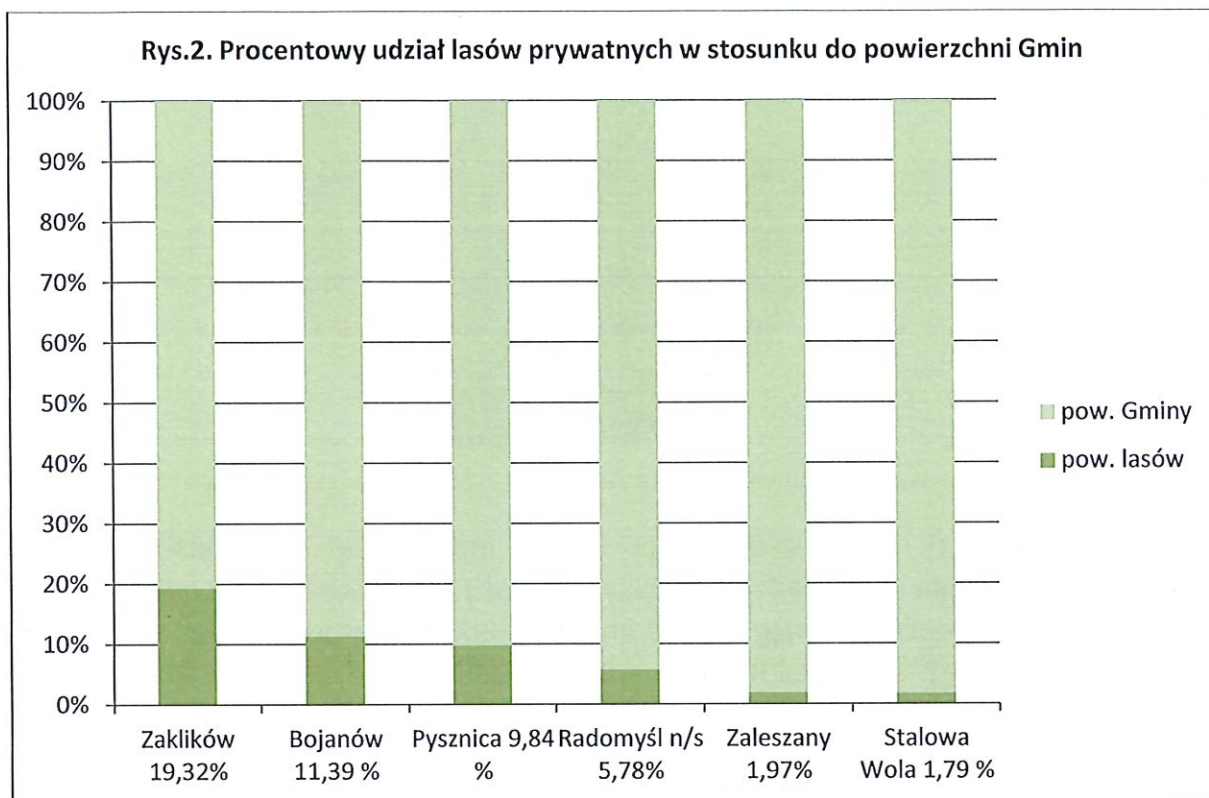
2. Dane statystyczne dotyczące stanu własności lasów.

Rys.1. Zestawienie procentowego udziału lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa oraz Lasów Państwowych w stosunku do powierzchni Gmin

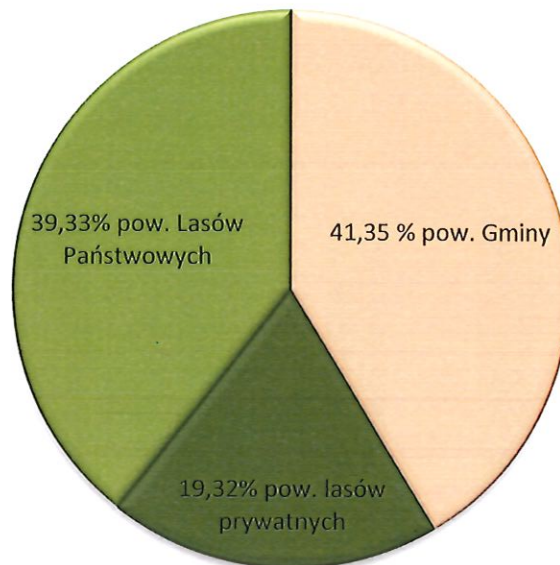
Lasy Powiatu Stalowowolskiego zajmują 37.505 ha (45 % jego powierzchni) z tego tzw. lasy prywatne, gminne, itd. *(nie stanowiące własności Skarbu Państwa-nadzorowane przez służby powiatu)* stanowią 9434, 68 ha (25,15 % wszystkich lasów powiatu), co stanowi równocześnie 11,3 % całkowitej powierzchni powiatu.

Największa powierzchnia lasów tzw. prywatnych objętych nadzorem Starosty położona jest w Gminie Zaklików a najmniejsza w Gminie Zaleszany. Szczegółowe zestawienie lesistości gmin przedstawiono na wykresie Rys.1 i 2. (dane za Statystycznym Vademecum Samorządowca 2018 r. oraz dane pochodzące z własnych opracowań). Strukturę własnościową powierzchni leśnych w Gminie Zaklików obrazuje poniżej wykres Rys.3.

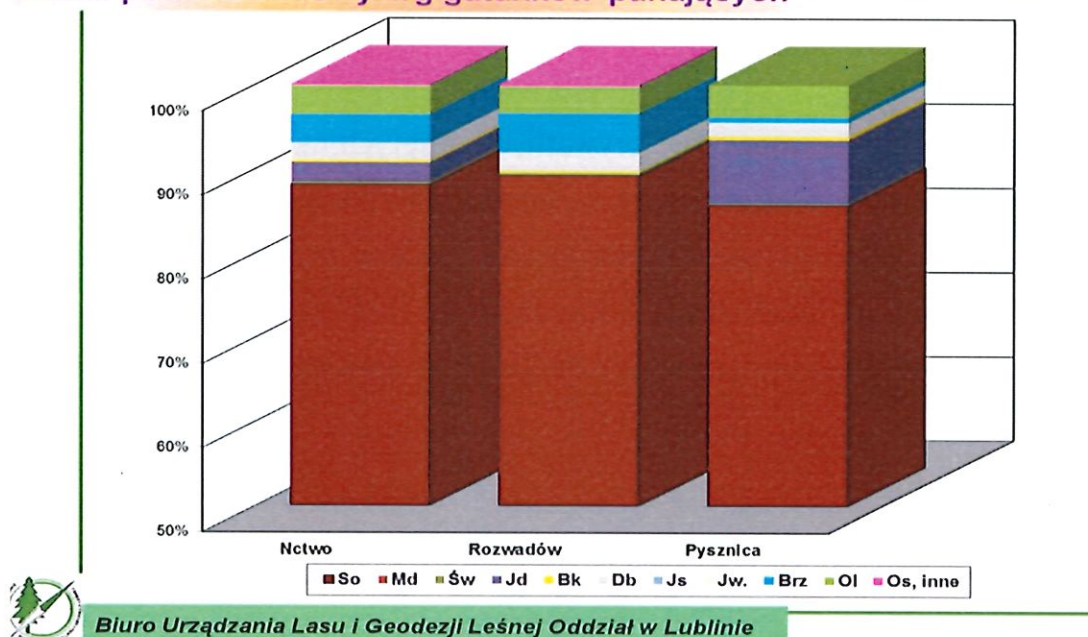
Rys.3. Procentowy udział Lasów Państwowych oraz lasów prywatnych w stosunku do pow. Gminy Zaklików

Jeżeli chodzi o typy siedliskowe lasów oraz skład gatunkowy drzewostanów będących zarówno pod nadzorem Starosty jak i Administracji Lasów Państwowych, należy uznać - poprzez analogię że dominują siedliska borowe (Bśw - Bór świeży, a na nieco żyzniejszych siedliskach Bmśw - Bór mieszany świeży). Gatunkiem panującym na przeważającej powierzchni jest sosna. Powyższe zobrazowano na Rys.4.

Rys.4. Udział powierzchniowy wg. gat. panujących na przykładzie Nadleśnictwa Rozwadów.

Udział powierzchniowy wg gatunków panujących

Źródło:

BUG i GL Oddział w Lublinie

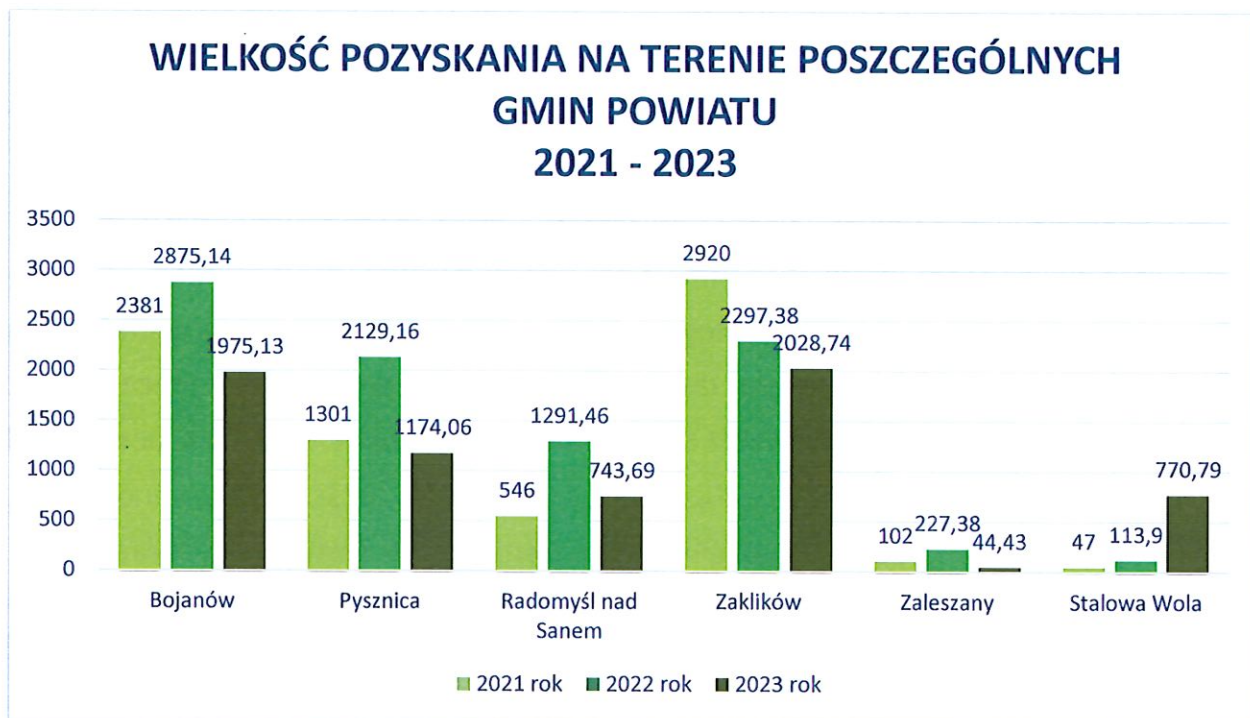
Nadzór Starosty najbardziej widoczny w terenie dla mieszkańców naszego powiatu to przede wszystkim legalizacja drewna pozyskanego w lasach prywatnych. Właściciele lasów zwracają się o udzielenie porad z zakresu hodowli, ochrony i użytkowania lasu-pozyskania drewna. Rozmiar ilościowy pozyskania drewna określony jest w uproszczonym planie urządzenia lasu lub w inwentaryzacji stanu lasu. Wskaźnik ten określa maksymalną ilość pozyskania drewna na danym terenie przez okres najbliższych 10 lat, co ma zapewnić utrzymanie możliwości produkcyjnych lasu. Reasumując, gospodarkę w lasach nadzorowanych przez Starostę prowadzi się w sposób zapewniający trwałość i ciągłości produkcji drzewostanów i możliwość ich biologicznego odtworzenia. Wydział OŚL przykłada dużą wagę do jakości oraz prawidłowości wykonania dokumentacji urządzeniowej przez wyłonionych wykonawców w zakresie opracowania opisu taksacyjnego odpowiadającego stanowi faktycznemu na gruncie oraz wskazań gospodarczych. W okresie dwóch ostatnich lat prowadzono prace które skutkowały opracowaniem dokumentacji urządzeniowej (UPUL) w 2022r. na pow. ok. 1200 ha dla obrębów: Lipa, Gielnia, Goliszowiec, Kruszyna. W 2023r. opracowano UPUL na pow. ok. 1300 ha dla obrębów: Zaklików Miasto, Irena, Łązek Zaklikowski, Nowe Baraki.

Obecnie podpisano umowę na opracowanie projektów uproszczonych planów urządzenia lasów dla gruntów oznaczonych w ewidencji gruntów jako lasy, niestanowiące własności Skarbu Państwa, stanowiących własność osób fizycznych i wspólnot gruntowych położonych m.in. na terenie obrębów ewidencyjnych: Karkówka, Zdziechowice Pierwsze, Józefów, Stare Baraki w gminie Zaklików oraz Pysznica, Jastkowice, Studzieniec, Kłyżów w gminie Pysznica o łącznej powierzchni: 1300 ha.

Ogólna masa pozyskanego drewna w 2023r. latach wykazała tendencję spadkową. Po około rocznym okresie intensywniejszego pozyskania (rok 2022) odroczonego w czasie pierwszego roku trwania pandemii, wybuch wojny na Ukrainie w efekcie wpłynął widocznie na spadek cen surowca drzewnego i zastój w przemyśle drzewnym.

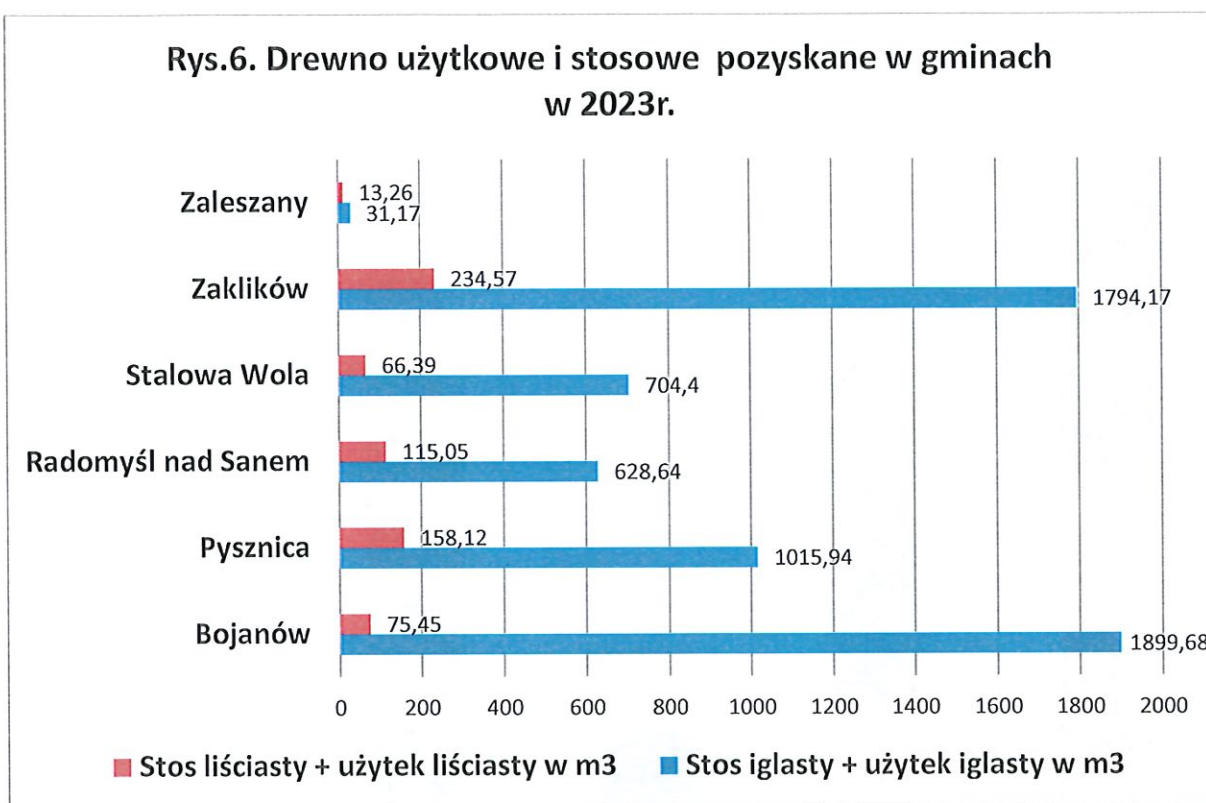
Rys.5. Zestawienie wielkości pozyskania w latach 2021-2023

Masa pozyskanego drewna w roku 2021 z terenu Powiatu Stalowowolskiego wyniosła 7 483,00 m³ w roku 2022 wzrosła do 8934,42m³ , natomiast w 2023r. pozyskanie spadło i w efekcie wyniosło 6736,84 m³. W obecnym roku w porównaniu z analogicznymi miesiącami z lat poprzednich widoczny jest wzrost ogólny. Pozyskanie w latach 2021 - 23, obrazuje wykres Rys.5.

W roku 2023 pozyskanie drewna odbywało się wzorem lat poprzednich przede wszystkim w obrębie lasów będących własnością osób fizycznych następnie wspólnot gruntowych oraz gmin, obecnie widoczne jest rosnące zainteresowanie pozyskaniem przez osoby fizyczne. Największe pozyskanie odnotowano w Gminie Zaklików i Bojanów Rys. 6. A zestawienie zbiorcze zawarto poniżej w Tab.1.

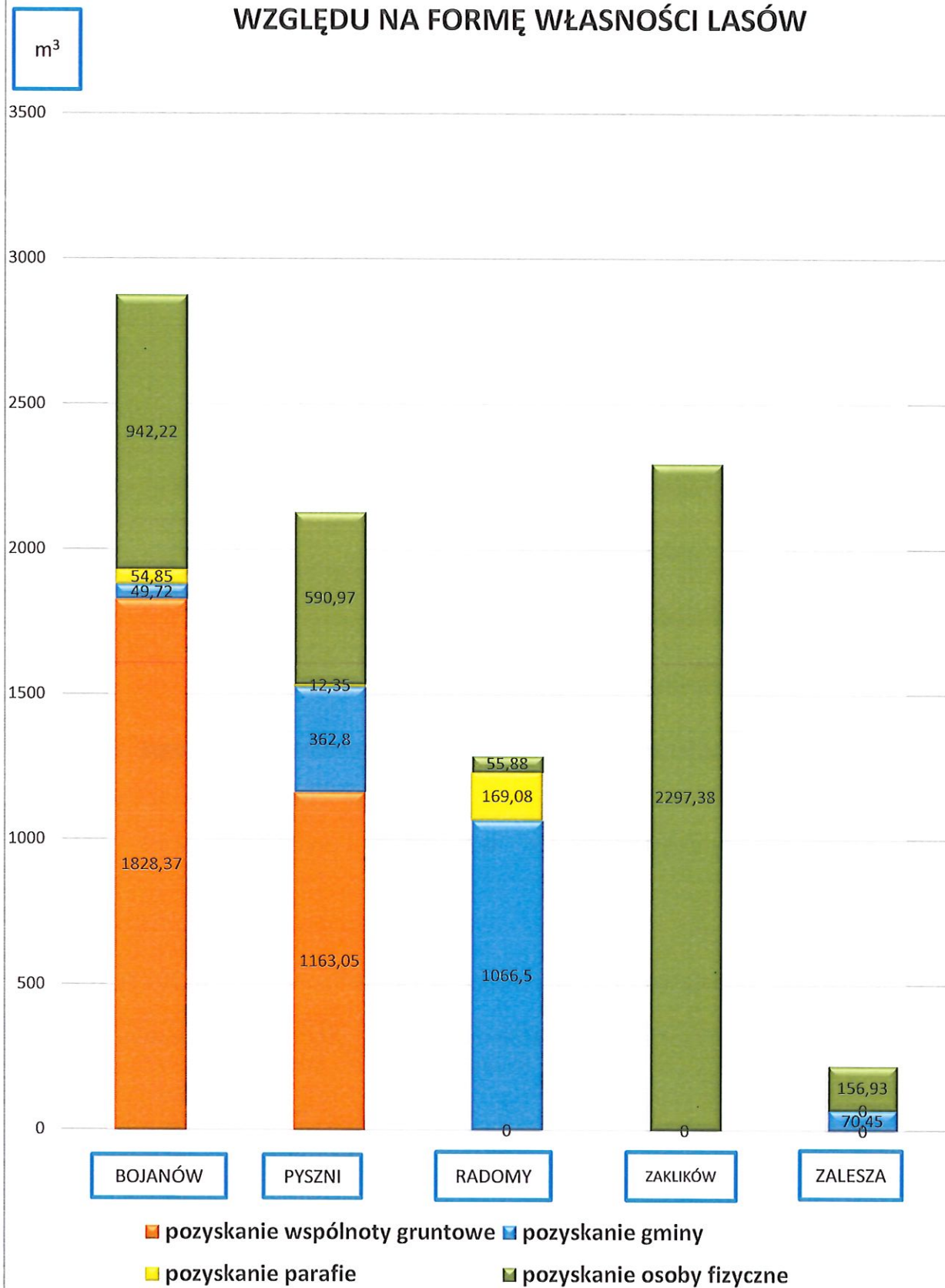

Tab.1. Zestawienie podstawowych sortymentów zalegalizowanych w 2023r.

Zestawienie	Bojanów	Pysznica	Radomyśl nad Sanem	Stalowa Wola	Zaklików	Zaleszany
Stos iglasty	371,92	148,53	385,22	338,89	211,39	31,17
Użytek iglasty	1527,76	867,41	243,42	365,51	1582,78	0
Stos liściasty	37,49	61,92	109,65	57,08	141,56	13,26
Użytek liściasty	37,96	96,2	5,4	9,31	93,01	0

POZYSKANIE DREWNA NA TERENACH GMIN ZE WZGLĘDU NA FORMĘ WŁASNOŚCI LASÓW

Rys.7. Pozyskanie drewna w 2022r. a formy własności lasów.

Na pozyskane drewno wystawiane są **świadectwa legalności pozyskania drewna (przy pniu)**. W roku 2021 wystawiono ich 430 w roku 2022r. wystawiono 516 świadectw **natomiast w roku 2023 - 407 świadectw**. Ze względu na stan epidemii wywołanej wirusem SARS-CoV-2, wielkość pozyskania i zarazem ilość wystawionych świadectw z w latach 2020-21 zmalała w porównaniu z latami ubiegłymi, natomiast w 2022r cechowała się silnym wzrostem natomiast w 2023r. widoczny był nieznaczny spadek ilości wydanych świadectw. Proces legalizacji pozyskanego drewna wymaga bezpośredniego kontaktu pracownika z właścicielem powierzchni leśnej co w stanie epidemicznym było ograniczone.

W związku z cechowaniem drewna w lesie zużywa się każdego roku około 10.000 - 15.000 oznaczników (płytki w kolorze niebieskim z cyframi określającymi kolejny numer sztuki lub stosu).

Ponadto w ramach sprawowanego nadzoru nad lasami prywatnymi w omawianym okresie wydano następującą ilość decyzji:

Rok	Decyzje na podstawie Inwentaryzacji Stanu Lasu	Decyzje nakazujące wykonanie obowiązków lub zadań gospodarczych w lasach	Decyzje zezwalające na pozyskanie drewna niezgodnie z Uproszczonym Planem Urządzenia Lasu	Razem
2023	3	3	6	12

Warto podkreślić również, iż od maja 2016 roku, w związku z nowelizacją ustawy o lasach i przyznaniem prawa pierwokupu działek leśnych Lasom Państwowym, **wydział wydaje stronom zaświadczenia oraz informacje**, czy dana działka jest objęta bądź nie, uproszczonym planem urządzenia lasu lub inwentaryzacją stanu lasu. W roku 2023 wydano **869** takich dokumentów, liczba wniosków o wydanie zaświadczeń nadal jest znaczna.

3. Zagadnienia związane ze sprawowaniem nadzoru nad lasami

Pozyskanie drewna w lasach prywatnych odbywa się na podstawie wymienionych powyżej dokumentacji urzędzeniowych. Koszty opracowania dokumentacji dla gruntów stanowiących własność osób fizycznych i wspólnot gruntowych spoczywają na Staroście. Z tytułu legalizacji, świadczonych porad i pozyskania drewna w lasach prywatnych nie pobiera się opłat.

Wydział OŚL zleca firmom zewnętrznym w oparciu m.in. o prawo zamówień publicznych wykonanie uproszczonych planów urządzenia lasu (UPUL) lub inwentaryzacji stanu lasu (IS). Opracowane plany, osobno dla każdego obrębu ewidencyjnego po zatwierdzeniu przez Starostę, obowiązują przez okres 10 lat. Starostwo posiada aktualne uproszczone plany urządzenia lasu lub inwentaryzacje stanu lasów dla zdecydowanej większości obrębów ewidencyjnych w powiecie (osoby fizyczne i wspólnoty gruntowe).

Obecnie podpisano umowę na opracowanie projektów uproszczonych planów urządzenia lasów dla gruntów oznaczonych w ewidencji gruntów jako lasy, niestanowiące własności Skarbu Państwa, stanowiących własność osób fizycznych i wspólnot gruntowych położonych m.in. na terenie obrębów ewidencyjnych: Karkówka, Zdziechowice Pierwsze, Józefów, Stare Baraki w gminie Zaklików oraz Pysznica, Jastkowice, Studzieniec, Kłyżów w gminie Pysznica o łącznej powierzchni: 1300 ha.

Poza lasami należącymi do osób fizycznych i wspólnot gruntowych, starosta nadzoruje również lasy będące własnością gmin, osób prawnych, związków wyznaniowych i innych nie stanowiących jednocześnie własności Skarbu Państwa. Dla takich lasów dokumentację urzędzeniową opracowują właściciele gruntów na własny koszt.

Na koniec 2023 roku blisko 90 % gruntów leśnych pokrytych lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa w nadzorze Starosty posiadało aktualną dokumentację urzędzeniową.

Ogólny stan lasów prywatnych pod względem sanitarnym można uznać za zadowalający. W omawianym okresie odnotowano dalsze ustabilizowanie się zasięgu i stopniowe wygaszanie ognisk szkodników biologicznych - znaczny regres gradacji kornika ostrożnego, które w wyniku podjętych działań w latach wcześniejszych zostały usunięte. Obecnie wydział prowadzi działania zmierzające do stałego monitoringu tych zagrożeń (*lustracja terenu, która polega na ustaleniu numerów działek i ich właścicieli, a w dalszej kolejności w razie potrzeby, wydanie decyzji nakazujących usunięcie uszkodzonego drzewostanu*). Główne obserwowane przez pracowników Wydziału OŚL przyczyny uszkodzeń w drzewostanach są tożsame zarówno dla LP jak i lasów będących w nadzorze Starosty. Coraz większym problemem staje się porażenie drzew przez jemiolę, widoczne jest zanikanie na niektórych powierzchniach jesionu. Dla zobrazowania powyższego przedstawiono dane poglądowe.

Rys.8. Przyczyny uszkodzeń w drzewostanach - w LP (Nadleśnictwo Rozwadów)

Główna przyczyna uszkodzenia	Powierzchnia drzewostanów z uszkodzeniami	Powierzchnie uszkodzeń w przedziałach procentowych			Pow. uszkodzeń zreduk.
		10-20	21-50	>50	
	[ha]				
1	2	3	4	5	6
Czynniki klimatyczne	60,68	55,77	2,48	2,43	9,01
Grzyby	86,84	62,68	24,16	-	16,91
Inne bez określenia	24,79	1,64	23,15	-	11,14
Owady	5,41	0,24	-	-	0,05
Pożary	55,37	29,41	4,43	21,53	20,44
Zakłócenia stosunków wodnych	15,10	11,63	3,47	-	2,44
Zwierzyna	879,92	717,13	162,79	-	170,26
Razem	1128,11	878,50	220,48	23,96	230,25

Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Lublinie

25

Corocznie w lasach administrowanych przez Lasy Państwowe dokonuje się zabiegów mających za cel zwalczanie szkodników drzew. Część obszarów poddana tym zabiegom znajdowała się w bezpośrednim sąsiedztwie lasów prywatnych. W zakresie ochrony biologicznej lasów tutaj wydział współpracuje z poszczególnymi

nadleśnictwami, między innymi w zakresie wymiany informacji i monitorowania stanu lasów.

Stan lasów w zakresie ochrony przeciwpożarowej wymaga dalszej poprawy. Szczególnie m.in. sieć dróg leśnych na terenie Gminy Zaklików, które umożliwią dojazd straży pożarnej.

W 2023 r. nie odnotowano poważniejszych zdarzeń - dotyczących pożarów lasów prywatnych.

Nadal stwierdza się powierzchownie lasów zaniedbanych, wymagających pilnych zabiegów sanitarnych, szczególnie w zakresie wykonania trzebieży, co jest utrudnionym do egzekwowania z uwagi na częściowo nieuregulowany stan prawny. Problemem o dużym znaczeniu w sprawowaniu nadzoru nad lasami prywatnymi jest nadal współwłasność, która często uniemożliwia planowe korzystanie z lasu. Na terenie powiatu istnieją działki leśne mające po kilkunastu lub nawet kilkudziesięciu współwłaścicieli, często są to osoby już nieżyjące a stan prawny po nich nie został uregulowany. Część osób przebywa na stałe za granicą, co również utrudnia korzystanie z lasów. W takich przypadkach realna możliwość sprawowania nadzoru jest bardzo utrudniona lub wręcz niemożliwa.

Pracownicy Wydziału OŚL w ramach realizacji zadań przewidzianych dla Starosty w ustawie o lasach, na bieżąco udzielają informacji i służą doradztwem właścicielom w zakresie prowadzenia prawidłowej gospodarki leśnej. Niezwykle ważnym atutem, po przejęciu bezpośredniego nadzoru nad lasami przez pracowników starostwa jest szybkość i terminowość realizacji zadań. Jednocześnie podległość służbowa pracowników wobec Starosty, przyczynia się do skutecznej realizacji zadań.

Celem ułatwienia załatwiania spraw Strony mogą zgłosić telefonicznie lub mailowo zamiar pozyskania drewna a dokument a zgłoszenia przekazać bezpośrednio leśniczemu w terenie, bez konieczności wizyty w urzędzie. Załatwienie przez stronę sprawy na miejscu w terenie stanowi duże ułatwienie, tym bardziej że właściciele lasów zaliczają się w większości do osób starszych wiekowo. Można stwierdzić, że jest to procedura wypracowana podczas pandemii, która usprawnia obecną funkcjonowanie.

Pomimo rozległości nadzorowanego obszaru, legalizacja drewna odbywa się bez zakłóceń w ciągu 1-3 dni od złożenia wniosku - zgłoszenia wycinki. Ponadto właściciele nadal uzyskują wszystkie porady i informacje w terenie po wcześniejszym zgłoszeniu takiej potrzeby.

Sprawną i prawidłową realizacją zadań jest zapewniona dzięki odpowiedniej infrastrukturze technicznej. Wydział posiada na stanie podstawowe narzędzia pomiarowe oraz rejestrator pozwalający na miejscu sprawdzić zadania gospodarcze dla danej działki, określić właściciela oraz wydrukować świadectwo legalności pozyskania drewna. Dwóch pracowników nadzorujący gospodarkę leśną Naczelnik Wydziału OŚL oraz Inspektor wyposażonych jest w służbowe telefony komórkowe. Celem zapewnienia możliwości identyfikacji działek leśnych w terenie na których realizowane są czynności służbowe, zakupiono w 2023r. niezbędne wyposażenia tj.: tableta oraz odbiornika wraz z anteną GNSS.

Równie ważnym elementem jest posiadany, odpowiednio oznakowany pojazd służbowy - Dacia Duster z 2013r. z instalacją LPG o przebiegu bliskim 224 000 tys km. Ze względu na znaczną rozległość powiatu oraz stan dróg leśnych, taki pojazd jest niezbędny i intensywnie wykorzystywany, rocznie pokonuje ponad 20 tys. km.

Podsumowanie

Głównym celem sprawowanego nadzoru nad lasami przez Starostę Stalowowolskiego i podległych mu pracowników jest troska o las i jego właściciela - klienta naszego Urzędu. Wydział OŚL sprawuje w imieniu Starosty nadzór nad prowadzeniem prawidłowej gospodarki leśnej.

Z zadowoleniem właścicieli lasów spotkało się uproszczenie i przyspieszenie formalności związanych z legalizacją pozyskanego drewna. Wyeliminowanie tzw. dyżurów w gminach, które z biegiem lat oraz rozwojem m.in. telefonii komórkowej nie spełniały założonej funkcji, pozwala na znaczne zaoszczędzenie czasu pracowników, który przekłada się na efektywną i sprawniejszą realizację czynności w terenie.

NACZELNIK WYDZIAŁU
Ochrony Środowiska i Leśnictwa

Mr Witold Tutak

